

Alþingi - Umhverfis- og samgöngunefnd
Austurstræti 8 - 10
150 Reykjavík

Reykjavík, 23. maí 2022
UST202205-231/H.G.
04.01

Efni: Frumvarp til laga um breytingu á lögum um hollustuhætti og mengunarvarnir - bráðabirgðaráðstafanir - 457. mál

Vísað er til bréfs dags. 17.5.2022 þar sem Alþingi - Umhverfis- og samgöngunefnd sendi Umhverfisstofnun til umsagnar frumvarp til laga um hollustuhætti og mengunarvarnir o.fl. (heimildir til bráðabirgðaráðstafana o.fl.), 457. mál.

Tilfni frumvarpsins er til að bregðast við áminningarbréfi frá Eftirlitsstofnun EFTA (ESA) m.a. vegna veitinga tímabundinna undanþága frá starfsleyfi. Áminningarbréfið lýtur að ágöllum á tilteknum ákvæðum í gildandi lögum um fiskeldi og lögum um hollustuhætti og mengunarvarnir og að þau samræmist ekki tilskipun 2011/92/ESB um umhverfismat framkvæmda eins og hún hefur verið túlkuð af Evrópudómstólnum.

Með breytingunum er heimild til veitingar rekstrarleyfis til bráðabirgða samkvæmt lögum um fiskeldi færð frá atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytinu til Matvælastofnunar og heimild til veitingar bráðabirgðaheimildar fyrir starfsemi samkvæmt lögum um hollustuhætti og mengunarvarnir færð frá umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytinu til Umhverfisstofnunar.

Athugasemdir við einstök ákvæði frumvarpsins

Umhverfisstofnun gerir eftirfarandi athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins:

Um 3. gr.

Í 3. gr. frumvarpsins er gert ráð fyrir að á eftir 7. gr. laganna komi ný grein, 7. gr. a. ásamt fyrirsögn. Í 3. mgr. ákvæðisins er kveðið á um skilyrði fyrir því að unnt sé að óska eftir bráðabirgðaheimild samkvæmt greininni sé að *fullnægjandi starfsleyfisumsókn* liggi fyrir hjá útgefanda starfsleyfisins.

Umhverfisstofnun bendir á að ekki er skýrt í lögum nr. 7/1998, um hollustuhætti og mengunarvörnum, né reglugerð nr. 550/2018, um losun frá atvinnurekstri og mengunarvarnareftirlit, hvað sé átt með fullnægjandi starfsleyfisumsókn. Í framkvæmd

hefur stofnunin túlkað fullnægjandi starfsleyfisumsókn með hliðsjón af 6. gr. laga nr. 7/1998 og 6. gr., sbr. m.a. 5. og 15. gr. reglugerðar nr. 550/2018. Mikilvægt er að skýra þetta hugtak nánar þannig starfsleyfisútgefendur, umsækjendur, almenningur og aðrir hagsmunaraðilar viti hvað sé *fullnægjandi umsókn*.

Útgáfa nýs starfsleyfis getur einungis átt sér stað þegar umsóknaraðili hefur ekki gilt starfsleyfi fyrir þeirri starfsemi sem hann sækir um leyfi fyrir, sjá nánari umfjöllun í nýlegum úrskurði umhverfis- og auðlindamála nr. 43/2021. Umhverfisstofnun bendir því á að í þeim tilvikum sem rekstraraðili er með gildandi starfsleyfi og þarf að sækja um bráðabirgðaheimild er óljóst hvaða gögn þurfi að liggja fyrir til að umsóknaraðili gæti fengið bráðabirgðaheimild. Ekki er kveðið á um skyldu rekstraraðila í lögunum né reglugerðinni að senda umsókn þegar hann upplýsir útgefanda starfsleyfis um breytingar á starfsemi, sjá 14. og 15. gr. laga nr. 7/1998 og 13. og 14. gr. reglugerðar nr. 550/2018. Rekstraraðila ber eingöngu skylda til að leggja fram upplýsingar sem nauðsynlegar eru til að endurskoða starfsleyfisskilyrðin.

Umhverfisstofnun leggur því til að **fullnægjandi upplýsingar** verði bætt við 3. mgr. 7. gr. a. sjá feitletrað:

Skilyrði fyrir því að unnt sé að óska eftir bráðabirgðaheimild samkvæmt grein þessari er að fullnægjandi starfsleyfisumsókn eða **fullnægjandi upplýsingar** liggja fyrir hjá útgefanda starfsleyfis. Í umsókn um bráðabirgðaheimild skal tilgreina með skýrum hætti tilgang, ástæður og fyrirhugaðar aðgerðir á gildistíma heimildarinnar

Um 22. gr.

Í 22. gr. frumvarpsins er gert ráð fyrir að lögin öðlast þegar gildi.

Umhverfisstofnun óskar eftir því að lögin taki ekki strax gildi og gefinn verði rýmri tími til þess að undirbúa og innleiða þær breytingarnar sem frumvarpið hefur í för með sér. Stofnunin bendir á að mikilvægt er að gefa svigrúm til að stofnanirnar geta undirbúið verklag við gerð bráðabirgðaheimildar. Verði lögin samþykkt þarf stofnunin til að mynda að senda tillögu til ráðherra að breyttri gjaldskrá skv. 2. mgr. 53. gr. laga nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir. Líkt og framkvæmdin er í dag er ekki tekið gjald við veitingu bráðabirgðaheimildar og því fellur kostnaðurinn á almenning. Í samræmi við greiðslureglu umhverfisréttar er rétt að rekstraraðila verði gert að greiða fyrir veitingu bráðabirgðaheimilda en ekki almenningur en með 6. gr. frumvarpsins er bætt skýrri gjaldtökuheimild við 53. gr. laganna. Æskilegt er því að lögin taki gildi þegar stofnunin hefur fengið slíka heimild í gjaldskrá stofnunarinnar. Þá hefur Umhverfisstofnun tekið saman kostnaðarmat við veitingu bráðabirgðaheimilda en niðurstaða þess er að slík vinna sé hálf stöðugildi. Hins vegar má benda á að með tilkomu reglugerðar um skráningarskyldan atvinnurekstur¹ munu undanþágum/bráðabirgðaheimildum fækka.

¹ [https://samradsgatt.island.is/oll-mal/\\$Cases/Details/?id=1503](https://samradsgatt.island.is/oll-mal/$Cases/Details/?id=1503)

Fulltrúar stofnunarinnar eru reiðubúnir að koma á fund umhverfis- og samgöngunefndar Alþingis og fara nánar yfir efni umsagnarinnar.

Virðingarfyllst,

Hlín Gísladóttir,
lögfræðingur

Hulda Soffía Jónasdóttir
sérfræðingur